

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1530/2021
08.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца – противтужених АА из ..., чији је пуномоћник Тања Минчић Марковић, адвокат из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Владимир Домазец, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца Града Ниша, кога заступа Правобранилаштво Града Ниша, тужених ГГ из ..., чији је пуномоћник Зоран Митић, адвокат из ..., ДД из ... и ЂЂ из ..., ради утврђења права својине и исељења и по противтужби туженог – противтужиоца Града Ниша ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужиље – противтужене АА и туженог – противтужиоца Града Ниша, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1908/2020 од 25.11.2020. године, у седници одржаној 08.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужиље – противтужене АА изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1908/2020 од 25.11.2020. године става првог изреке.

Усваја се ревизија туженог – противтужиоца Града Ниша и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1908/2020 од 25.11.2020. године у ставу другом изреке, тако што се одбија, као неоснована жалба тужилаца – противтужених и потврђује пресуда Основног суда у Нишу П 2895/18 од 07.03.2019. године у ставу другом изреке и у ставу четвртном изреке у делу одлуке о трошковима поступка у односу на туженог – противтужиоца Град Ниш.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 2895/18 од 07.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужилаца којим се тражи да се утврди да су власници са уделом од по 1/3 идеалних делова зграде бр. ... без земљишта, која се налази у ..., раније у ул. ... бр. ..., сада у ул. ... бр. ..., а што би тужени били дужни да признају, као и да се наложи туженима ГГ, ДД и ЂЂ да се са свим лицима и стварима иселе из стамбених просторија у напред описаној згради и то тужени ГГ из просторије површине 102 м², ЂЂ из просторије површине 50 м² и ДД из просторије површине 60 м² и да ове предају у државину тужиоцима. Ставом другим изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца Града Ниша и утврђено право својине туженог – противтужиоца Града Ниша на стамбеној згради у ул. ... бр. ..., сада ул. ... бр.

..., постојеће на к.п. бр. .../... КО ... (сада ... КО ... – ...) по основу национализације, што су тужиоци – противтужени дужни да признају, а у супротном да ће пресуда служити као основ уписа у катастар непокретности. Ставом трећим изреке, одбачен је приговор пресуђене ствари истакнут од стране тужиље – противтужене АА, као недозвољен. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужиоци да туженима на име трошкова поступка плате и то туженом ГГ 259.900,00 динара а туженом – противтужиоцу Граду Нишу 255.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1908/2020 од 25.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужилаца и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, трећем и четвртим изреке у делу одлуке о трошковима поступка за туженог ГГ. Ставом другим изреке, иста пресуда преиначена је у ставу другом изреке и у ставу четвртим изреке у делу одлуке о трошковима поступка за туженог – противтужиоца Град Ниш тако што је одбијен, као неоснован противтужбени захтев туженог – противтужиоца Града Ниша којим је тражио да се према тужиоцима – противтуженима утврди право својине туженог – противтужиоца Града Ниша на стамбеној згради у ул. ... број ..., сада у ... бр. ..., постојећој на к.п. бр. .../... КО ... (сада ... КО ... – ...) по основу национализације, а што би тужиоци – противтужени били дужни да трпе и признају, одлучено је да поводом међусобних тужби између тужилаца – противтужених и туженог – противтужиоца Града Ниша свака странка сноси своје трошкове поступка, а одбијен је, као неоснован захтев туженог ГГ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и то одлуке садржане у ставу првом изреке, тужилца - противтужене АА је благовремено изјавила ревизију, из свих законом прописаних разлога, а тужени – противтужилац Град Ниш против одлуке садржане у ставу другом изреке, због погрешне примене материјалног права.

Тужилца - противтужене АА поднела је одговор на ревизију.

Испитујући дозвољеност ревизије тужилце - противтужене АА на основу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Тужба ради утврђења права својине и предаје непокретности поднета је 27.06.2008. године, а у тужби и у уводу првостепене пресуде означена је вредност предмета спора у износу од 10.000,00 динара.

Према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

За оцену дозвољености ревизије тужилце - противтужене АА меродавна је вредност предмета спора која је означена у тужби и која је означена у уводу првостепене пресуде и износи 10.000,00 динара. Имајући у виду да се у овом случају ради о спору ради утврђења права својине и предаје непокретности, да је побијана вредност предмета спора 10.000,00 динара, који износ не прелази динарску противвредност од 40.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је ревизија тужилце - противтужене АА недозвољена.

Са напред наведених разлога, на основу члана 413. у вези члана 410. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), и утврдио да је основана ревизија туженог – противтужиоца Града Ниша.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Комисије за национализацију НО среза Ниш бр. 1058/63 од 17.04.1963. године, утврђено је да је даном 26.12.1958. године, национализована и постала друштвена својина једна породична стамбена зграда у ул. ... бр. ..., уписана код Првог среског суда у Нишу на кат. парцели ... КО ..., која има у свом саставу два већа стана, чији су ранији сопственици били са по ½ удела ЕЕ и ЖЖ. У образложењу решења је наведено да је захтев за утврђење национализације достављен ранијим сувласницима непокретности ЕЕ и ЖЖ који су дали сагласне изјаве и потврдили да је непокретност искључива својина ЕЕ, по уговору о деоби заједничке имовине закљученим 1935. године са ЗЗ. Наведено решење постало је правноснажно 29.06.1963. године, а клаузула правноснажности је оверена печатом и потписима од стране шефа Одсека за имовинскоправне послове. Из решења Комисије за национализацију НО среза Ниш бр. 13331/1-63 од 23.05.1963. године утврђено је да је садржина тог решења идентична садржини решења бр. 1058/63 од 17.04.1963. године. Решењем Одељења за финансије Народног одбора Општине Ниш од 20.11.1963. године констатовано је да је решењем за национализацију 13331/1-63 од 23.05.1963. године национализована зграда у ул. ... број ... и к.п. бр. ... и одређена је накнада ранијем власнику, као и да ће се исплата накнаде извршити на терет рачуна Средстава НО општине Ниш. Из уверења Управе за имовину и инспекцијске послове од 29.10.2008. године следи да се тим уверењем потврђује да је стамбена зграда број ... у ул. ... у ... (раније ул. ...) национализована на основу решења Народног одбора општине Ниш бр. 1058/63 од 17.04.1963. године.

Решењем Општинског суда у Нишу Дн. 853/91 од 16.10.1991. године одбијен је захтев Скупштине општине Ниш за укњижбу национализације по решењу Комисије за национализацију Народног одбора среза Ниш бр. 1058/63 од 17.04.1963. године. Из образложења наведеног решења следи да се захтев, између осталог, односи и на зграду у ул. ... број ... уписане код Првог среског суда у Нишу на к.п. бр. ... КО ..., а као разлог одбијања наведено је да на к.п. бр. ... нису издвојене пословне просторије / једна пословна просторија која се наводи у решењу.

Тужиоци – противтужени су деца ИИ, сина ЕЕ. Тужени ГГ, ДД и ЂЂ су држаоци станова у згради број ... у ул. ..., раније ... по сонову уговора о коришћењу стана закљученим са туженим – противтужиоцем Градом Нишом. Пред Општинским судом у Нишу вођен је поступак по тужби АА против ББ и ВВ, ради утврђења и по противтужби ББ и ВВ, ради утврђења, у ком поступку је правноснажном пресудом П 3385/98 од 12.05.2004. године утврђено да зграда бр. ... без земљишта у ул. ... бр. ... на к.п. бр. .../... (преметна непокретност) са правом коришћења ове парцеле, представља заоставштину пок. ИИ, правног следбеника ЕЕ и ЖЖ и утврђено је на тој

непокретности право својине АА, ББ и ВВ са уделом од по 1/3. Између АА, ББ и ВВ пред истим судом вођен је поступак ради усаглашавања са земљишнокњижним стањем, и правноснажном пресудом на основу признања Општинског суда у Нишу П 7531/07 од 14.02.2008. године утврђено је да зграда бр. ... у ул. ... (предметна непокретност), са правом коришћења к.п. бр. .../... представља заоставштину пок. ИИ и да су АА, ББ и ВВ по основу наслеђа иза смрти пок. ИИ, власници са уделом од по 1/3 идеалних делова те зграде. Закључком РГЗ СКН Ниш од 13.12.2013. године, прекинут је поступак по захтеву за укњижбу АА, ББ и ВВ по решењу Дн. 644/08 од 04.04.2008. године до окончања судског спора пред Основним судом у Нишу.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио противтужбени захтев туженог - противтужиоца Града Ниша и утврдио право својине туженог-противтужиоца Града Ниша на стамбеној згради у ул. ... бр. ... сада у ул. ... бр. ..., постојећој на к.п. бр. .../... КО ... (сада ... КО ... – ...), применом члана 1. став 1. Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист СРПЈ“ бр. 52/1958), сматрајући да је тужени – противтужилац Град Ниш стекао право својине на предметној непокретности по основу национализације.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу у ком је одлучено о противтужбеном захтеву туженог-противтужиоца Града Ниша и одбио, као неоснован противтужбени захтев, јер није прихватио становиште првостепеног суда да је тужени - противтужилац Град Ниш национализацијом стекао право јавне својине на предметној непокретности, са образложењем да је предметна непокретност на основу Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист СРПЈ“ бр. 52/1958) постала друштвена својина, али да из решења о национализацији не произлази да је тужени - противтужилац Град Ниш стекао право располагања истом, нити да је на основу прописа који су се примењивали у време национализације предметне непокретности могао стећи то право.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог - противтужиоца Града Ниша указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован противтужбени захтев.

Чланом 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, а ставом 2. да се право својине стиче и одлуком државног органа на начин и под условима одређеним законом.

Код утврђеног да је породична стамбена зграда у ул. ... бр. ..., уписана код Првог среског суда у Нишу на кат. парцели ... КО ..., која има у свом саставу два већа стана (предметна непокретност) национализована и постала друштвена својина, да је решењем Одељења за финансије Народног одбора општине Ниш од 20.11.1963. године одређена накнада ранијем власнику и да ће се исплата накнаде извршити на терет рачуна Средства Народног одбора општине Ниш и како према члану 3. Закона о својини на деловима зграда („Службени лист СФРЈ“, бр. 43 од 22 септембра 1965; 57/65, 29/73) на посебном делу зграде у друштвеној етажној својини право располагања стиче општина, ако је друштвена својина установљена национализацијом, то следи да је предметна непокретност која је имала у свом саставу два већа стана национализацијом постала друштвена својина, а тужени - противтужилац Град Ниш је

стекао право располагања предметном непокретношћу исплатом накнаде и по самом закону, са којих разлога се не може прихватити као правилно изложено правно становиште другостепеног суда да тужени - противтужилац Град Ниш национализацијом није стекао право располагања предметном непокретношћу. С обзиром да је друштвена својина на предметној непокретности установљена национализацијом, то је предметна непокретност прешла у државну својину ступањем на снагу Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95 ... 101/05), а тужени – противтужилац Град Ниш је, као територијална јединица задржао право да под условима из члана 47. овог Закона настави да користи предметну непокретност и њом располаже у складу са овим и посебним законима, уз сагласност Републике. Ступањем на снагу Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ 72/11), престао је да важи Закон о средствима у својини Републике Србије. Чланом 18. став 1. Закона о јавној својини прописано је да су носиоци јавне својине Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе (општина, односно град), а чланом 72. став 1. да непокретности, покретне ствари и друга средства која су на основу Закона о средствима у својини Републике Србије на дан ступања овог закона, постају средства јавне својине Републике Србије, ако овим законом није другачије одређено, ставом 3. да се на средствима из става 1. овог члана које користе аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе успоставља право својине аутономне покрајине односно право јавне својине јединице локалне самоуправе, под условима и на начин прописан законом, док се под средствима из члана 3. овог закона сматрају и средства која аутономна покрајина, односно јединице локалне самоуправе користе на основу правног основа који може представљати основ за њихов упис у јавну књигу као корисника средства. Како до доношења Закона јавној својини није измењено правноснажно решење о национализацији, предметна непокретност је у складу са законом прешла у јавну својину, а тужени – противтужилац Град Ниш, који је до доношења Закона о јавној својини био њен корисник је доношењем Закона о јавној својини стекао право јавне својине на предметној непокретности, са којих разлога је усвојена ревизија туженог – противтужиоца Града Ниша и одлучено као у ставу првом изреке.

Са напред наведених разлога на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Правилна је одлука о трошковима поступка садржана у првостепеној пресуди, и иста је услед преиначења потврђена. Како је тужени – противтужилац Град Ниш успео у ревизијском поступку и није тражио накнаду трошкова овог поступка у смислу члана 163. став 2. ЗПП, то о њима није одлучивано.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић